

(gépi) terv bár önmagában nagyon átgondoltnak tűnhet, mégsem elegendő, a másik két komponens figyelmen kívül hagyása súlyos problémákhoz vezethet.

A tanulmány-gyűjtemény az Egyesült Államok gazdasági és technikai lehetőségeit veszi alapul, de hasznos segítséget nyújthat mindazoknak, akik nagyméretű számítógépes rendszerek létrehozásával és koordinálásával foglalkoznak.

BOBOKNÉ BELÁNYI Beáta

Nasser SHARIFY: The Pahlavi National Library of the Future. A Summary of Its Origin, Its Planning, Its Objectives and Its Services. Pahlavi National Library, 1976.
19 p.

A LEENDŐ PAHLAVI NEMZETI KÖNYVTÁR

1973-ban az iráni uralkodó dekrétumot bocsátott ki az iráni nemzeti könyvtár létrehozásáról.

Irán több ezer éves kulturális hagyományokkal rendelkezik. A perszepóliszi könyvtár agyagtáblái, a perzsa birodalom, majd az iszlám kultúra könyvei messze földön híresek voltak, de előbb az arab hódítás, majd a mongol invázió az értékek legnagyobb részét elpusztította. Iránban a XX. század elején csak a szétszórtan gyarapodó, illetve megőrzött magánkönyvtárak képviseltek számottevő értéket. Kb. 50 éve alakultak az első tudományos könyvtárak, az egyetemekhez kapcsolódva (Teheránban, majd más városokban is). A legutóbbi évek komoly gazdasági és kulturális föllendülésének következménye, hogy a közkönyvtári ellátás is fejlődött: kulturházakat létesítettek az egyes vidékeken, s ezekhez könyvtár is tartozik.

Iránnak azonban - ugyanugy, mint a többi fejlődő országnak - kulturális és tudományos központra, tájékoztatási bázisra van szüksége. Legfőbb problémája ugyanis a képzett szakember- és kutatógárda hiánya. Megfelelő képzés pedig csak megfelelő tájékoztatóbázis és szolgálat mellett lehetséges. Ezt a központi feladatot látná el az ujonnanlétesítendő nemzeti könyvtár.

Saját céljain kívül Irán - mint a nagy keleti és nyugati kulturák találkozási pontjában fekvő ország - példát, mintaszolgáltatást is kíván nyújtani a többi fejlődő országnak, eleget téve az UNESCO "kelet és nyugat kulturális értékeinek kölcsönös megismerését" célzó irányelvének.

A nemzeti könyvtár megnyitását 10 év múlva tervezik, 1 millió kötetten és 25 000 folyóirat- és időszakos kiadvány-féleséggel. A könyvtár dokumentumanyaga egyrészt hagyományörző funkcióju lesz, másrészt az információszétsugárzás legmodernebb bázisa. Nyomtatott és nem nyomtatott információhordozókat, eredeti dokumentumokat és mikrofilmeket egyaránt tartalmaz

majd. Az információvisszakeresést on-line rendszerben, display-terminálokkal kívánják megoldani, az egész országot behálózó elektronikus tájékoztatási rendszerrel. A tervek szerint 2000-ben 6 millió kötet és 5000 főnyi személyzete lesz a nemzeti könyvtár-komplexumnak. Az épületeit 3 millió lábnyi területen fogják létrehozni.

A terveket 1974-ben fejezték be, s 100 főnyi nemzetközi bizottság (Iránból 32-en) tárgyalta meg őket. 1975-ben Teheránban tanácsadói értekezlet tartottak: ezen megvitatták az iráni könyvtárak, oktatási intézmények és kormányhivatalok látogatásakor szerzett tapasztalatokat, a legfontosabb építészeti kérdéseket és 54 szakember jelentéséből konzultációs anyagot állítottak össze.

A Pahlavi Nemzeti Könyvtárnak a tervek szerint 9 nagy részlege lesz:

1. Népszerű ismeretek és szolgálatok

Részei: Használók eligazítása

Nyilvános könyvtár (100 000 kötettel és 10 000 nem nyomtatott dokumentummal)

Iszlám szoba

Iráni szoba

Kulturális programok

2. Szakmai ismeretek és szolgálatok

Részei: Általános tájékoztatás

Humán tudományok és művészetek

Társadalomtudományok

Gazdaság és vezetés

Természettudomány és műszaki tudományok

Könyvtárközi kölcsönzés

3. Különleges ismeretek és szolgálatok

Részei: Kéziratok, ritka könyvek, archívumok

Audiovizuális anyagok

Zeneművek

Térképek

Adatbank (szakmai)

Különleges szolgálatok (Braille, rokkantak, betegek kiszolgálása)

4. Orvosi könyvtár

Az egészségügyi dolgozók kiszolgálására létesül. Gyakorló orvosok számára közvetlen információszétsugárzó csatornákat fog biztosítani.

5. Oktatási kutatóközpont

Irán történelmének, társadalmának, nyelvének, irodalmának, művészetének tanulmányozásával foglalkozik.

Részei: Kutatórészleg

Használói szolgálatok (dokumentumgyűjtemények, tájékoztató szolgálat, katalogizálás stb.)

Külföldi ügyek (fordítószolgálat, konferenciák, iskolai programok látogatása)

6. Könyvtár- és információtudományi kar

Irán legmagasabb szintű könyvtáros-, dokumentáló-, levéltáros- és tájékoztató szakemberképzését nyújtja. A hallgatók "tanuló könyvtára" a nemzeti könyvtár lesz.

7. Technikai szolgálatok

Feladata a beszerzés, cimleírás, osztályozás, katalogizálás, bibliográfiai ellenőrzés. (Az Iráni Nemzeti Bibliográfia, valamint a szakbibliográfiák, on-line kapcsolat a központi adatbankkal.)

8. Műszaki fenntartó szolgálatok

Az egész könyvtár területén felelős a gépi szolgálatért, a publikációkért, a dokumentumok megőrzéséért, a kéziratok restaurálásáért stb.

9. Adminisztratív szolgálatok

A személyzeti, gazdasági ügyekért felelős.

SÖVÉNYHÁZY Csilla